

Bruxelles, 25. listopada 2019.
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Snažna gospodarska osnova za Europu: napori u cilju postizanja
djelotvornosti, učinkovitosti i kvalitete obrazovanja i osposobljavanja
– *rasprava o politikama*
(javna rasprava u skladu s člankom 8. stavkom 2. Poslovnika Vijeća)
[predložilo predsjedništvo]

Nakon savjetovanja s Odborom za obrazovanje predsjedništvo je pripremio priloženi dokument za raspravu, koji se dostavlja kao temelj za raspravu o politikama na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 8. studenoga 2019.

**Snažna gospodarska osnova za Europu:
napori u cilju postizanja djelotvornosti, učinkovitosti i kvalitete obrazovanja i
osposobljavanja**

– napomena predsjedništva s pitanjima –

- Cilj je ovog zajedničkog sastanka pružiti ministrima i ministricama financija i obrazovanja jedinstvenu priliku za (1) razmjenu mišljenja o ulozi koju obrazovanje i osposobljavanje imaju u doprinosu dugoročnom održivom rastu i (2) razmjenu iskustava i najboljih praksi o politikama kojima se promiču kvaliteta, učinkovitost i djelotvornost obrazovanja i osposobljavanja.

Trenutačno stanje

- Kako zemlje nailaze na poteškoće pri odgovaranju na pitanja globalizacije, tehnološkog napretka i demografskih promjena, ljudski kapital postaje sve važniji. Uloga obrazovanja i osposobljavanja ključna je za društva u procesu prikupljanja ljudskog kapitala.
- Nedavno je u Novom strateškom programu Europskog vijeća za razdoblje 2019. – 2024. naglašen pozitivan učinak obrazovanja i osposobljavanja na gospodarstvo i društvo u cjelini. U njemu se poziva na jačanje ulaganja u vještine i obrazovanje građana, dodatni rad na poticanju poduzetništva i inovacija te povećanje istraživačkih napora. Osim toga, u europskom stupu socijalnih prava poziva se na visokokvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje.
- Obrazovanje i osposobljavanje dio su programa EU-a za rast i radna mjesta u okviru strategije Europa 2020., a u preporukama za pojedine zemlje za 2019. poseban naglasak stavljen je na obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje. Uz to, nova je Komisija u svojim političkim smjernicama (2019. – 2024.) istaknula ulogu vještina i obrazovanja u poticanju konkurentnosti i inovativnosti Europe.

- Euroskupina je u studenome 2017. raspravljala o važnosti ulaganja u ljudski kapital i učinkovitosti javne potrošnje za obrazovanje.

Uloga obrazovanja i osposobljavanja

- Ljudski kapital ključan je za poticanje produktivnosti i održivog rasta te je od presudne važnosti za otpornost društava. Osiguravanje univerzalnog pristupa visokokvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju učinkovita je metoda za borbu protiv siromaštva i promicanje jednakosti. To je temelj europskog društva blagostanja.
- Društvo ostvaruje znatne koristi od obrazovanja i osposobljavanja na razne načine. Kad je riječ o razini pojedinaca, vještine stečene obrazovanjem i osposobljavanjem dovode do više stope zaposlenosti i viših plaća. Na primjer, stopa zaposlenosti odraslih osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem viša je za približno devet postotnih bodova od stope zaposlenosti osoba sa samo višim sekundarnim obrazovanjem, a osobe s tercijarnim obrazovanjem u zemljama EU-a u prosjeku zarađuju 44 % više.
- Osim toga, povrati od ulaganja u obrazovanje visoki su i za društvo u cjelini jer dobro obrazovana radna snaga doprinosi gospodarskom rastu i rastu produktivnosti te unapređuje inovacijske kapacitete. Time se doprinosi povećanju životnog standarda cijelog stanovništva. Nadalje, jednak pristup obrazovanju i osposobljavanju jedan je od najvažnijih načina za poticanje socijalne kohezije i mobilnosti te osiguravanje toga da se društva smatraju pravednima i poštenima.
- Preljevanje ljudskog kapitala podrazumijeva da koristi ne ostvaruju samo ulagatelji, već i drugi. Budući da je riječ i o privatnim i socijalnim povratima, postoji rizik od nedovoljnih ulaganja. Javnim pružanjem obrazovanja i osposobljavanja ispravlja se taj tržišni nedostatak.

- Iako je pružanje obrazovanja i osposobljavanja ponajprije u nadležnosti država članica, u kontekstu slobodnog kretanja osoba obrazovanjem i osposobljavanjem mogu nastati pozitivni učinci prelijevanja unutar EU-a. Međutim, znatno i postojano iseljavanje visokoobrazovane radne snage može imati negativne učinke na potencijal za rast i javne financije nekih zemalja.
- Ulaganje u visokokvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje pitanje je od strateške važnosti za budućnost Europe. Globalizacija, tehnološki napredak i demografske promjene snažno utječu na tržišta rada i društvo. Jačanje osnovnih i specijaliziranih vještina i kompetencija te povećanje razine ostvarenog obrazovanja od ključne su važnosti. Zbog starenja društava u EU-u još je važnije da većina radno sposobnog stanovništva bude obrazovana i zaposlena.
- U budućnosti će zbog digitalizacije i tehnološkog napretka nastati sve veća potreba za kontinuiranim učenjem i unapređenjem vještina. Mogu se pojaviti različite vrste neusklađenosti ponude i potražnje u pogledu vještina i kompetencija. Budući izazovi za sustave obrazovanja i osposobljavanja obuhvaćaju (1) izgradnju temelja za visokokvalitetne obrazovne rezultate u ranoj fazi života, (2) unapređenje vještina i kompetencija kako bi se omogućilo daljnje učenje i (3) podupiranje prekvalifikacije i izučavanja novih zanimanja u različitim sektorima s različitim strukturama zadataka, čime će se olakšati prilagodba strukturnim promjenama u gospodarstvu i na tržištu rada. Nadalje, sustavima obrazovanja i osposobljavanja trebale bi se predvidjeti buduće potrebe u pogledu vještina i kompetencija kako bi se osigurala visokokvalificirana radna snaga u relevantnim područjima. Stjecanjem dodatnih vještina i prekvalifikacijom poboljšava se i otpornost na gospodarske šokove.

Visokokvalitetno obrazovanje, troškovna učinkovitost i djelotvornost

- Ljudski se kapital u Europi gradi ponajprije obrazovnim sustavom, a financira se uglavnom javnim sredstvima. U 21 zemlji EU-a¹, ujedno članici OECD-a, u 2016. je u prosjeku 87 % obrazovanja od primarne do tercijarne razine financirano javnim sredstvima.
- Ojačati stvaranje ljudskog kapitala ne znači nužno trošiti više sredstava, već trošiti ih na troškovno učinkovitiji i djelotvorniji način. Neke države članice uz usporedivu razinu potrošnje postižu bolje rezultate od drugih. Neke države članice suočene su s izazovom osiguravanja primjerene razine potrošnje kako bi se postigli kvalitetniji i pravedniji rezultati u obrazovanju. Za druge je izazov trošiti učinkovitije kako bi se poboljšali obrazovni rezultati.
- Razmatranja o učinkovitosti javne potrošnje za obrazovanje i osposobljavanje trebala bi obuhvaćati procjenu njihova ostvarenja, kvalitete i uključivosti.
- Razina ostvarenog obrazovanja u EU-u s vremenom se povećala. Prosječna stopa ostvarenog obrazovanja u EU-u (tercijarno obrazovanje) u dobnoj skupini od 30 do 34 godine porasla je s 31 % u 2008. na 41 % u 2018.. Istodobno se postotak osoba u dobi od 25 do 34 godine bez završenog višeg sekundarnog obrazovanja smanjio s 18 % na 14 %.
- Kad je riječ o kvaliteti, rezultat EU-a u programu za međunarodnu procjenu učenika (PISA) na prosječnoj je razini i postoji prostor za poboljšanje. Osim toga, prisutne su znatne razlike unutar EU-a.
- Kad je riječ o uključivosti, u mnogim bi se državama članicama učinkovitijom javnom potrošnjom za obrazovanje i osposobljavanje mogla poboljšati i integracija na tržište rada te promicati međugeneracijska socijalna mobilnost. U EU-u je 2018. stopa mladih u dobi od 20 do 24 godine koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju² iznosila 15 %, a onih u dobi od 25 do 29 godina 17 %.

¹ Podaci o dvjema zemljama članicama EU-a i OECD-a, Danskoj i Grčkoj, nisu navedeni u izvješću OECD-a *Education at a Glance* (Kratak pregled obrazovanja) za 2019.

² Osobe koje nisu zaposlene, ne obrazuju se i ne osposobljavaju – eng. *Not in Education, Employment, or Training*, NEET.

- Kako bi se zajamčila optimalna kombinacija rezultata koje društvo želi postići, i potrošnja za visokokvalitetno obrazovanje i osposobljavanje trebala bi biti učinkovita. Učinkovitim potrošnjom omogućuju se visokokvalitetni i uključivi sustavi obrazovanja i osposobljavanja, što vodi do gospodarskog rasta, produktivnosti i jednakosti.

Pitanja za raspravu

- Koji su izazovi najizraženiji u vašoj zemlji kad je riječ o učinkovitosti i djelotvornosti obrazovanja i osposobljavanja?
- Koje politike smatrate najperspektivnijima za promicanje učinkovitosti, djelotvornosti, uključivosti i jednakosti u obrazovanju i osposobljavanju?
- Kako se mogu istodobno ostvariti visokokvalitetni ishodi učenja, visoka razina ostvarenog obrazovanja i jednakost obrazovanja?
- Koja bi mogla biti uloga europske suradnje u promicanju učinkovitosti, djelotvornosti i visoke kvalitete obrazovanja i osposobljavanja te kako bi europska društva mogla predvidjeti buduće potrebe za stjecanjem dodatnih vještina i prekvalifikacijom?
